

GAZETA LWOWSKA

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
LWÓW, UL. SŁOWACKIEGO 6. I-sze p.

Listy należy frankować. — Reklamacje
otwarte wolne od opłaty.
Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Telefony:
REDAKCJI
21—18
ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE PRÓCZ DNI POŚWIĄ-
TECZNYCH O GODZINIE 3-ciej POPOŁUDNIU

REDAKTOROWIE NACZELNI:
WOJCIECH BARANOWSKI
i Dr. MARCELI SZAROTA

CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do do-
mu 4:30 — z dostawą 5:30. — Zamięscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5:30. —
Zagranicą 7 — P. K. O. Nr. 141.690.

Cośmy powiedzieli światu w Genewie?

Wśród rozbrojeniowych przemówień, jakie dotychczas wygłosili przedstawiciele różnych państw na genewskiej konferencji, wybiło się, poza propozycjami francuskimi, na czołowe miejsce przemówienie polskiego Ministra Spraw Zagranicznych pana Augusta Zaleskiego. Złożyła się na to między innymi historia wystąpień Polski w kwestji rozbrojenia w ostatnich latach. Wszak mamy już za sobą słynną propozycję Polski co do zakazu wojny bakteriologicznej, dalej propozycje, które poprzedziły pakt Kelloga a wreszcie nasze memorandum o rozbrojeniu moralnym. Dążąc uparcie i niezachwianie do ugruntowania pokoju, braliśmy zawsze i bierzemy czynny udział we wszystkich dziedzinach rozbudowy pokoju, wyprzedzając niejednokrotnie naszą inicjatywą inne państwa. Mielśmy zaś tym razem szczególne prawo ku temu, by genewskie zgromadzenie ze szczególną uwagą wysłuchało naszych tez, bo przecież nie ulega wątpliwości, że właśnie Polska ze względu na swe tradycje historyczne i swe położenie geograficzne ze specjalnym zainteresowaniem musi śledzić sprawę, które figurują na porządku dziennym zgromadzenia.

Tekst przemówienia pana Ministra Zaleskiego znany jest z depesz. Kwincesencją jego jest: Nie przewyżczy się trudności, piętujących się nad światem, jeżeli się nie uzdrowi atmosfery moralnej. W imię tego Polska gotowa jest przyłączyć się do każdej metody, aby dojsz do tego celu, jakim jest zapewnienie dziełu kooperacji międzynarodowej szczerze, lojalnie i harmonijnej współpracy wszystkich krajów bez ukrytych myśli i egoistycznych celów. Polska zwraca w ten sposób uwagę opinii całego świata na niedostatecznie docenianą dziedzinę zjawisk psychicznych, zagrażających pokojowi. Z zadowoleniem też stwierdzić należy, że apel nasz tak jak dotychczas, tak i obecnie nie pozostał bez echa.

W mowie pana Ministra Zaleskiego jeden zwłaszcza moment zasługuje na szczególne podkreślenie. Nasz Minister Spraw Zagranicznych nie przemawiał jako abstrakcyjny doktryner, usiłujący wcielić w swej osobie i w swych ideach całą ludzkość i jej interesy bez reszty. Występował jako przedstawiciel Polski i wyraźnie podkreślał, że jej sytuację ma przede wszystkim na oku, gdy wspominał kilkakrotnie o specjalnych warunkach, w których się znajduje jego ojczyzna.

Mimo tego indywidualistycznego stanowiska powitał nasz Minister z uznaniem projekt francuski, zmierzający do wyposażenia Ligi Narodów w realną władzę wykonawczą. Zrozumiał, że dla Ligi Narodów mogą istnieć tylko dwie drogi: albo Liga ma spełniać swe zadania jako instrument pokoju a wtedy musi być czemś więcej, niż klubem dyskusyjnym, — albo też ma trwać w niemocy i bezradności, mijając się całkowicie ze swymi celami.

Mowa szefa delegacji polskiej wywarła na zgromadzeniu wielkie wrażenie swą rzeczowością i tym jasnym metodycznym sposobem, w jaki dele-

gacja polska przedstawiła stanowisko swego kraju w sprawie organizacji bezpieczeństwa międzynarodowego i umożliwienia przez nie ograniczenia zbrojeń. Komentując tę mowę, „Journal de Genève” trafnie pisze: „Polski Minister Spraw Zagranicznych wygłosił pełne umiaru przemówienie, w którym podkreślił swą pełną zgodę na propozycje francuskie i położył nacisk na rozbrojenie moralne, uważane przez wszystkich za ideał, ale który niestety nielatwo da się zrealizować przez teksty ustaw. Konferencja była wdzięczną Ministrowi Zaleskiemu, iż uniknął niepotrzebnej polemiki z So-

wietami i oceniła mowę jako pożyteczny przyczynek do sukcesu konferencji”. Z wielkim uznaniem wyraża się też o tej mowie prasa angielska.

Że nie spodobała się ona Niemcom, nic w tem dziwnego. Zareagowała na nią prasa niemiecka naiwnym zarzutem pod adresem Polski, okarżając ją o zupełny brak gotowości zmniejszenia swych zbrojeń. Dzienniki nietylko pravicowe, ale i demokratyczne dopatrują się w mowie Min. Zaleskiego przedewszystkiem ataku na Niemcy. Szczególne niezadowolenie wywołały wywody na temat prywatnych organizacji wojskowych.

Trudno przesądzać, czy tezy przedstawiciela Polski odniosą skutek, ale nie ulega najmniejszej wątpliwości, że zostały one zrozumiane. Bez względu na ostateczne wyniki konferencji, czy zakończy się ona pomyślnie dla pokoju światowego, czy też przyniesie rozczarowanie, jest ona jedyną sposobnością do wypowiedzenia się o tem, co wytwarza atmosferę niepokoju i podniecenia i stanowi stałą groźbę dla Europy. Z tej sposobności może Polska tem bardziej korzystać, ile że jej dążenie do pokoju nie jest manewrem taktycznym ale opiera się na jej bardzo realnych interesach.

Z ostatniej chwili.

Japonja zaatakuje angielski port Singapore.

Los Szanghaju ostatecznie przesądzony?

Londyn, 16 lutego. (PAT.) „Daily Herald” twierdzi, że w kołach oficjalnych panuje wielki niepokój co do losu Szanghaju. Japończycy oświadczyć mieli nieoficjalnie jak podaje dziennik, że o ile Liga Narodów zaleci bojkot ekonomiczny mocarstw przeciw Japonji, to Japonja zajmie wszystkie por-

ty chińskie wzdłuż wybrzeża Pacyfiku. Szaleńcy wojenni w Tokio, stwierdza dziennik, dyskutować mają również kwestję ataku na Singapore jako ewentualną akcję przeciw Wielkiej Brytanji. Aczkolwiek nikt w Londynie nie daje takim pogłoskom wiary, to jednak zdaniem dziennika, sytuacja

uważana jest tu za bardzo skomplikowaną. Również inne dzienniki dają wyraz swym obawom o losy Szanghaju i dalsze walki japońsko - chińskie.

Zmiana ustawy emerytalnej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 15 lutego. Rząd w dążeniu do utrzymania równowagi budżetowej, przystąpił do rewizji ustawy emerytalnej. P. Wiceminister Starzyński przyjął wczoraj — jak to donosiliśmy — delegacje emerytów, którym przedstawił zasady projektu rządowego, wniesionego dziś do Sejmu. Minimalna ilość lat policzalnych do wyслуги emerytalnej zostanie podniesiona do 15, a uposażenie wtedy wyniesie 40% zasadniczej pensji. Opłaty emerytalne podnosi się z 5% do 8%, przyczem pobierane będą już od 1-go maja b. r. Pełna emerytura wyniesie 92% pensji.

Ziemniaki za podatki.

Nowogródek, 16 lutego. (PAT.) Z Włocławka donoszą, że właściciel majątku Horóckij p. Wólczacki zamiast zaległych podatków zaofiarował 100,000 kg. ziemniaków, które zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazane będą komitetowi dla spraw bezrobocia.

Pociąg wjechał na auto.

Katowice, 15 lutego. (PAT.) Niedaleko Wielkich Strzelc, na gościńcu wiodącym do Opola wydarzyła się wielka katastrofa samochodowa. Mianowicie samochód, którym jechali E. Stebler, dyrektor Tow. Ubezpieczeń w Studgarcie oraz nadinspektor Otto Teller z Opola, rozbił barierę kolejową i wjechał na szyny w chwili, gdy nadjeżdżał pociąg z Groschwitz. Pociąg wpadł na auto, rozbijając je doszczętnie, przyczem nadinspektor Teller odniósł ciężkie rany, Stebler zaś poniósł śmierć na miejscu.

Nankin pragnie porozumienia.

Moskwa, 16 lutego. (PAT.) Wedle doniesień korespondentów sowieckich rząd nankijski wyraził chęć osiągnięcia w jak najszybszym czasie porozumienia z Japończykami i gotów jest

pójść na wszelkie najdalej idące ustępstwa. Aby uniknąć dalszego zaostrzenia się sytuacji w Szanghaju rząd nankijski postanowił stamtąd część wojsk chińskich wycofać.

Straty Japończyków.

Szanghaj, 16 lutego. (PAT.) Admirał japoński Nomura podał liczbę strat ogólnych wśród japońskich strzel-

ców morskich na 80 zabitych i 450 rannych.

We wszystkich państwach równe armje proponuje wprowadzić Turcja.

Genewa, 16 lutego. (PAT.) Dziś rano ogłoszone zostały propozycje tureckie, dotyczące zmniejszenia zbrojeń. Propozycje te mają charakter bardzo radykalny. Delegacja turecka proponuje mianowicie, aby konferencja postawiła sobie za cel zmniejszenie zbrojeń wszystkich państw do jednego poziomu, którego wysokość byłaby ustalona przez konferencję. Cel ten ma być osiągnięty w ciągu 10 lat.

Armje, przekraczające ten poziom, miałyby corocznie ulegać zmniejszeniu o 10% części przekraczającej ustalony poziom. Pozatem delegacja turecka proponuje zakazanie fabrykacji i używania następujących materiałów wojennych: lotnictwo wojskowe, ciężka artylerja, czołgi, samochody pancerne, oraz okręty przekraczające pewien tonaż, ustalony przez konferencję.

Argentyńczyk zabił w kawiarni trzech rodaków.

Paryż, 16 lutego. (PAT.) Jeden z wielkich kawiarni paryskich położona przy bulwarze Montmartre stała się wczoraj widownią krwawego zajścia. Jeden z gości argentyńskich Luiz Fernandez wystrzelał z rewolweru położył trupem trzech swoich rodaków. Zabójca twierdzi, iż popełnił morderstwo w obronie swego życia, widząc

jak jedna z towarzyszek Argentyńczyków wyciągnęła rewolwer z kieszeni swego przyjaciela. Policja jednak nie daje temu wiary, zdaniem jej zajście to stanowi epilog porachunków między handlarzami żywym towarem, do których należy zarówno morderca jak i jego ofiary.

Położenie gospodarcze Polski.

„Przegląd Miesięczny“ Banku Gospodarstwa Krajowego podaje następującą charakterystykę położenia gospodarczego Polski w grudniu 1931.

Trudności w międzynarodowym obrocie.

Ostatni miesiąc ubiegłego roku nie przyniósł odprężenia w katastrofalnej sytuacji gospodarczej świata. W stosunkach między państwami nastąpiły ostatnio przesunięcia, przynoszące dalsze utrudnienia w międzynarodowym obrocie pieniężnym i towarowym. Liczne zarządzenia w postaci zwyczajnych celnych, kontyngentowania przywozu oraz ograniczeń walutowo-dewizowych, jak niemniej zaostrzona walka konkurencyjna na rynkach towarowych odbiły się dotkliwie na tych gałęziach wytwórczości i handlu w Polsce, które w znacznej części pracują na eksport. Wydarzenia te zmusiły również Polskę do zastosowania z początkiem nowego roku, w interesie własnego gospodarstwa, szeregu zarządzeń ochronnych natury celnej i reglamentacyjnej w zakresie handlu zagranicznego.

Polski rynek pieniężny stoi mocno.

Mimo pogorszenia się ogólnego położenia gospodarczego rynek pieniężny Polski cechowały również w grudniu pewne objawy dodatnie, świadczące o jego wielkiej odporności na wpływy przesilenia. Odpiływ wkładów z banków i kas oszczędności zmniejszył się w największej instytucji oszczędnościowej, W Pocztowej Kasie Oszczędności nastąpił nawet znaczny przyrost sumy oszczędności i liczby oszczędzających. Drugim pomyślnym objawem jest trwający od listopada wzrost rezerw kruszcowo-dewizowych Banku Polskiego, który ułatwił instytucji emisyjnej zwiększenie działalności kredytowej. Wzrost kredytów Banku Polskiego pozostaje głównie w związku z przygotowaniami banków do ultimo rocznego, które dzięki temu minęło naogół spokojnie. Zaznaczający się jednak zwyczaj w tej porze roku wzrost ciasnoty pieniężnej znalazł swój wyraz w pogorszeniu się wypłacalności, zwłaszcza w rolnictwie i niektórych gałęziach przemysłu. Zwiększone zapotrzebowanie gotówkowe odbiło się w grudniu również na kursach papierów wartościowych, które przeważnie zmniejszyły przy nieco większych obrotach.

Pomyślny stan gospodarki budżetowej Państwa został utrzymany również w grudniu i miesiąc ten podobnie jak listopad zamknięty został nieznacznie nadwyżką dochodów nad wydatkami.

Sytuacja rolnictwa.

Ogólne położenie rolnictwa pozostało nadal trudne; ceny zbóż były wprawdzie w ostatnich tygodniach korzystniejsze, jednak warunki zbytu artykułów hodowlanych doznały dalszego silnego pogorszenia. Rząd przystąpił obecnie do opracowania programu pomocy kredytowej dla rolnictwa, a szczególnie zajął się problemem ułatwienia i uporządkowania likwidacji krótkoterminowych zobowiązań, nadmiernie obciążających rolnictwo. Przy tej akcji Rząd stanowczo wyklucza możliwość ogłoszenia moratorium względnie dokonania redukcji jakichkolwiek zobowiązań rolniczych, wychodząc z założenia, że wszelkie jednostronne poczynania na korzyść dłużników musiałyby się odbić ujemnie na całokształcie stosunków kredytowych.

Przemysł i Handel.

Utрудnienia zbytu towarów na rynkach zagranicznych odbiły się w grudniu dość dotkliwie na położeniu niektórych gałęzi przemysłu polskiego.

Eksport węgla zmniejszył się pod wpływem ograniczonych możliwości wywozowych do krajów Europy zachodniej i południowej, a zwłaszcza wskutek wzmagającej się konkurencji węgla angielskiego na rynkach północnych. Również zbyt w kraju zmalał, co spowodowało spadek wydobycia węgla. Zanik ruchu inwestycyjnego w kraju i utrudnienia w eksporcie odbiły się szczególnie dotkliwie na położeniu hut żelaznych, których wytwórczość zmniejszyła się w grudniu bardzo znacznie. Spadek produkcji nastąpił również w hutnictwie cynku i ołowiu, głównie wskutek dalszego skurczenia się eksportu. Przemysł włókienniczy obniżył dość silnie stan zatrudnienia i wytwórczości, tak wskutek okresu niedyższej jak i stale malejącej możliwości zbytu w kraju i zagranicą.

Te same przyczyny złożyły się na trudne nadal położenie przemysłu metalowo-maszynowego i drzewnego oraz licznych branż wytwórczości chemicznej.

W handlu okres świąteczny przyniósł pewne zwiększenie obrotów, które były jednak mniejsze niż w ubiegłych latach. Obroty towarowe z zagranicą zmalały w grudniu; bilans handlu zagranicznego wykazał w dalszym ciągu znaczną nadwyżkę wywozu nad przywozem; dzięki czemu czynne saldo bilansu na korzyść Polski za cały rok 1931 wzrosło do 416 milj. zł.

Wzrost liczby bezrobotnych w tegorocznej zimie jest daleko słabszy aniżeli w roku poprzednim, wskutek czego stan zarejestrowanych bezrobotnych na początku b. r. był niższy niż przed rokiem.

Ustawa szkolna przyjęta w Komisji w drugim czytaniu.

Warszawa, 15 lutego. (PAT.) Sejmowa Komisja oświatowa pod przewodnictwem posłanki Jaworskiej zakończyła dziś drugie czytanie projektu rządowego ustawy o ustroju szkolnictwa. Omawiano postanowienia przejściowe, końcowe, jak również wstęp do projektu ustawy. W postanowieniach tych przyjęto poprawkę pos. Sommersteina, utrzymującą bez zmian postanowienia ustawy, dotyczące zakładania szkół powszechnych. W art. 57 przyjęto poprawkę referenta pos. Smulikowskiego wyłączając szkoły sanitarne z pod działania tej ustawy. Również przyjęto poprawkę referenta, podkreślającą, że z chwilą wejścia

w życie ustawy i w miarę reorganizowania szkolnictwa według brzmienia ustawy, tracą równocześnie wedle rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. moc obowiązującą wszelkie sprzeczne z nią przepisy ustawowe. Komisja przyjęła następnie poprawkę pos. Czujka (BBWR.), aby do wstępu ustawy wstawić wyraźnie, iż ustawa ta ma zapewnić obywatelom najwyższe wyrobienie religijne, obok brzmienia już istniejącego projektu „moralne i umysłowe“, zaś na wniosek pos. Dąbrowskiego wstawiono jeszcze wyraz „i fizyczne“. Następne posiedzenie odbędzie się w środę.

Rewizja traktatów handlowych.

W Austrii system preferencyjny?

Wiedeń, 15 lutego. (PAT.) „Die Stunde“ donosi, że Rada Ministrów zajmie się na najbliższym posiedzeniu sprawami handlowo-politycznymi. Planowana jest, zdaniem dziennika, rewizja traktatów handlowych, zawartych przez Austrię z Niemcami, Czechosłowacją i Polską. Roczny deficyt handlowy z wymienionymi krajami wynosi 600 milionów szylingów. Stan taki — oświadcza dziennik — nie da się znieść. Członkowie gabinetu zgodni są

z tem, że traktaty handlowe z wymienionymi państwami muszą być zbudowane nie na zasadzie najwyższego uprzywilejowania, lecz na zasadzie preferencyjnej. Wspomniane państwa musiałyby uczynić austriackiemu eksportowi różne udogodnienia. Musiałyby one sprowadzić więcej niż dotychczas towarów z Austrii, jeżeli chcą utrzymać swój import w Austrii w dotychczasowych rozmiarach.

Ślab Kiepur w Budapeszcie.

Wiedeń, 15 lutego. (PAT.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Budapesztu: W kołach artystycznych krąży pogłoski, że Jan Kiepur ma wkrótce poślubić córkę pewnego finansisty bu-

dapeszteńskiego, która przed niedawnym czasem rozwiodła się z pierwszym swym mężem, dyrektorem jednego z banków szwajcarskich.

Dyplomata mordercą.

Wiedeń, 15 lutego. (PAT.) Przed sądem przysięgłych w Wels w Austrii Górnej rozpoczął się dziś proces przeciwko attaché dyplomatycznemu londyńskiego poselstwa republiki Gwatemali Manuelowi Godoyowi o zbrodnię morderstwa, popełnionego 27 października 1931 na osobie swego szwagra Maxa Reinhardta. Powodem czy-

nu Godoya było złe obchodzenie się Reinhardta ze swą żoną a siostrą Godoya. W kilka godzin po zabiciu Reinhardta zmarła jego żona, wskutek doznanych wzruszeń. Na zlecenie rządu republiki Gwatemala przybyło dziś do Wiednia dwóch dyptomatów, aby przysłuchiwać się sprawie.

Bomba w Bazylice św. Piotra.

Rzym, 15 lutego. (PAT.) 13 bm. wieczorem w Bazylice św. Piotra w pobliżu grobowca papieża Innocentego II, znaleziono podejrzaną paczkę.

Otwarto ją w dniu wczorajszym i okazało się, że była w niej bomba o znacznej sile wybuchowej.

Wybuch rewolucji w Kostaryce.

Panama, 15 lutego. (PAT.) Wedle doniesień z San Jose w Kostaryce, wybuchła rewolucja. Na ulicach rozlegały się strzały. Jest podobno wiele rannych. Zastępca Prezydenta Republiki

oraz minister finansów zostali podobno uprowadzeni przez powstańców. Prezes Rady Ministrów uciekł z pałacu rządu chroniąc się do koszar artyleryjskich.

Stopa dyskontowa w Gdańsku.

Gdańsk, 15 lutego. (PAT.) Bank Gdański, utrzymując dotychczasową urzędową stopę dyskontową, w wysokości 5%, wprowadził z dniem dzisiejszym dla redyskontu weksli bankowych stopę zmniejszoną do 4%. Celem tego posunięcia Banku, ma być umożliwienie bankom prywatnym, korzystającym z kredytu redyskontowego w Banku Gdańskim, obniżki stopy od dyskonta weksli klientów.

Konferencja Malej Ententy.

Genewa, 15 lutego. (PAT.) Dziś popołudniu minister Tardieu odbył konferencję z Ministrem Zaleskim, oraz z przedstawicielami Malej Ententy.

Polska zdobyła 3 punkty.

Lake Placid, 15 lutego. (PAT.) Ostateczna (nieoficjalna) punktacja III Zimowych Igrzysk Olimpijskich przedstawia się jak następuje: 1. miejsce Stany Zjedn. 103 punkty, 2) Norwegja 77, 3) Kanada 49, 4) Szwecja 26, 5) Finlandja 25, 6) Austria 15, 7) Niemcy 12, 8) Francja 10, 9) Szwajcaria 9, 10) Węgry 7, 11) Rumunia 4, 12) Polska 3 punkty, 13) Włochy 3, 14) Belgja 1, 15) Czechosłowacja 1, 16) W. Brytania 0 punktów, 17) Japonja 0 p.

Święto Pomorza.

Starogard, 15 lutego. (PAT.) Dziś odbyły się w świątyniach miast pomorskich uroczyste nabożeństwa dzięki czynnie ku uczczeniu rocznicy 650-lecia zespolenia Pomorza z Polską na mocy testamentu Mestwina (Mściwoja) II. ks. pomorskiego, który Pomorze przekazał aktem donacyjnym z 15 lutego 1282 królowi Przemysławowi II. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz, organizacyj społecznych i kulturalnych Pomorza.

Przeciw Japończykom.

Londyn, 15 lutego. (PAT.) Jak się dowiaduje Agencja Reutersa, konsulowie obcych państw w Szanghaju złożyli ponowne protest przeciwko wysadzeniu na ląd oddziałów japońskich i używaniu ich w dalszym ciągu na terenie koncesji międzynarodowej jako bazy do działań.

Zbrodnie polityczne w Irlandji.

Dublin, 15 lutego. (PAT.) W irlandzkim hrabstwie Leitrim w czasie kampanji wyborczej zamordowany został wystrzałem z rewolweru kandydat do parlamentu z listy rządowej Reynolds. Drugim wystrzałem zabity został oficer policji. Sprawcę morderstwa aresztowano. Zbrodnia ta, dokonana w przeddzień wyborów, wywarła w całym kraju wielkie wrażenie. Motywy zbrodni są nieznanne.

Zator lodowy pod Tczewem

Tczew, 15 lutego. (PAT.) Wskutek panujących od kilku dni silnych mrozów i wiatru północnego, płynąca Wisłą kra zatrzymała się w pobliżu miejscowości Einlage, powodując zator na rzece. W związku z tem stan wody na Wiśle podniósł się w ostatnich godzinach na wysokość 1 metra.

Student mordercą.

Tallin, 15 lutego. (PAT.) W Dorpacie w „Grand Hotelu“ dokonana została zbrodnia, która odbiła się głośnie echem w społeczeństwie studentem tego miasta. Student Selberg, zwabiwszy podstępnie do pokoju hotelowego z kolegów, zabił jednego z nich, a drugiego śmiertelnie ranił, poczem popełnił samobójstwo. Powodem miała być zawiść do kolegów, którzy czynili w naukach lepsze postępy od mordercy.

